LAUSUNTO
Filha ry

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 145/2026 vp)

Filha ry kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 145/2026 vp).

Lakimuutoksen tarkoituksena on helpottaa tupakoinnin kieltämistä asuntoyhteisön omalla päätöksellä. Lakimuutos on tärkeä, koska osa väestöstä altistuu edelleen lyhyt- ja pitkäaikaisesti kotonaan naapurista tulevalle tupakansavulle.

Tupakoinnin kieltäminen asuntoyhteisön omalla päätöksellä

Filha ry pitää hyvänä tupakkalain muutosehdotusta, jossa tupakoinnin ja sähkösavukkeiden käytön kieltäminen asuntoyhteisön omalla päätöksellä mahdollistetaan. **Filha ry ehdottaa totaalikieltoa asuntoyhteisöjen parvekkeilla, huoneistojen käytettävissä olevissa ulkotiloissa ja huoneistojen sisätiloissa. Tämä olisi keino varmistaa, että kukaan ei joutuisi kotonaan altistumaan haitalliselle tupakansavulle.**

Tupakansavulle altistuminen omassa kodissa on ehdottoman tarpeetonta, haitallista ja vastoin kaikkia terveydensuojelun periaatteita. Lakimuutos helpottaa ja nopeuttaa asuntoyhteisön muutoksenhakuprosessia samalla kun varmistetaan, että asukkaita ja asianomaisia kuullaan prosessissa, mutta edelleen ehdotetun lakimuutoksen jälkeen jää asia taloyhtiön vastuulle ja vaatii erityisiä toimenpiteitä taloyhtiöltä.

Ympäristön tupakansavun aiheuttamat terveyshaitat ovat kiistattomia ja ympäristön tupakansavulle ei ole turvallista altistustasoa. Altistuminen tupakansavulle aiheuttaa samoja terveyshaittoja kuin tupakointi. Totaalikielto asuntoyhteisöissä on maksuton ja merkittävä ennaltaehkäisyn keino.

Tupakointi on keuhkosyövän ja keuhkoahtaumataudin, kahden huonoennusteisen sairauden, merkittävin riskitekijä. Julkaisemassamme Valtakunnallisessa keuhkosyöpäohjelmassa (https://www.filha.fi/valtakunnallinen-keuhkosyopaohjelma/) toteamme, että keuhkosyövän ennusteessa Suomi on jäänyt jälkeen muista Pohjoismaista. Erittäin tärkeää on vähentää merkittävimmälle riskitekijälle, tupakoinnille, altistumista väestötasolla.

Ympäristön tupakansavu lisää myös astman, sepelvaltimotaudin, sydäninfarktin ja aivohalvauksen riskiä. Lisäksi keuhkojen toiminta heikkenee, ylähengitysteiden ja silmien ärsytysoireet sekä astman oireet pahenevat. Lapsilla altistuminen ympäristön tupakansavulle lisää hengitystie- ja korvatulehdusten sekä astman ja allergioiden riskiä ja heikentää lapsen vastustuskykyä.

Tupakansavun jäämiä kertyy sisätilojen pintoihin ja vaatteisiin, ja ne voivat aiheuttaa terveyshaittoja vielä tupakoinnin päätyttyäkin. Ympäristötupakointi heikentää elämänlaatua, vaikuttaa asumisviihtyvyyteen ja alentaa asunnon arvoa.

Sähkösavukkeiden käytön on tieteellisissä tutkimuksissa todettu aiheuttavan terveyshaittoja. Nikotiinin aiheuttamien terveyshaittojen lisäksi terveyshaittoja aiheutuu esim. sähkösavukkeiden käytöstä vapautuvista aerosoleista (VOC-yhdisteet), tupakkaspesifisistä nitrosamiineista (TSNA) ja nesteiden sekä käyttölaitteiden metalleista.

Lakimuutoksen vaikutuksia tulisi seurata koskien sekä asuntoyhteisöissä asuvien altistumista tupakansavulle että päätösprosessia ja päätöksiä tupakoinnin kieltämisestä asuntoyhteisön huoneistoissa. Mikäli lakimuutoksen aiheuttamat toimet eivät ole riittäviä, on totaalikielto viimeistään tarpeen.

Kannabinoidien kieltäminen tupakkatuotteissa ja tupakan vastikkeissa

Filha ry näkee kannabinoidien kieltämisen erittäin olennaisena asiana. CBD:n terveyshaitoista kertyy yhä enemmän tutkimustietoa esim. koskien maksasoluvaurioita ja yhteisvaikutuksia lääkeaineiden kanssa. Kannabinoidit aiheuttavat muun haitallisuutensa lisäksi merkittäviä keuhkohaittoja ja -vaurioita kuten esim. hengenvaarallinen keuhkoreaktio evali (e-cigarette or vaping use-associated lung injury) sähkösavukkeiden käytön seurauksena.

Samalla markkinoinnissa luodaan väärää vaikutelma siitä, että CBD:llä on myönteisiä terveysvaikutuksia, jolloin markkinointi voi lisätä väestön kiinnostusta myös päihdyttäviä aineita kuten THC:tä sisältäviä tuotteita kohtaan.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Filha ry kannattaa lakimuutoksen ehdotusta, että Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuus periä valvontamaksuja turvataan ja virastolle säädetään tupakkatuotteiden jäljitettävyysjärjestelmään liittyviä tehtäviä.

Filha ry katsoo, että esitetyt muutokset tupakkalakiin ovat perusteltuja, mutta haluamme ehdottaa tupakoinnin totaalikieltoa asuntoyhtiöissä.

Filha ry katsoo, että vastaava kielto pitää asettaa myös sähkösavukkeille.

Helsingissä 5.10.2026

Kunnioittavasti,

Tuula Vasankari
Pääsihteeri, professori
Filha ry

Patrick Sandström
Erityisasiantuntija
Filha ry